

Va ser quan estaven a punt de córrer les cortines, quan cridaven la mainada perquè entrés després de tot un dia de joc, quan es rentaven els cassons d'arròs per treure'n el midó groc i s'abaixava el foc del suc de la carn del 4 al 2, que ells van esquitllar-se en silenci per la porta del darrere.

Va ser mentre arribava la foscor, quan el sol ardent havia dit l'última paraula, quan les sabates negres i quadrades descansaven de caminar tot el dia i s'acabava l'anar a correuita i no quedava gairebé res per fer, que ells van tornar on havien estat abans.

I tot i que de fet només van ser els dits que s'havien balancejat endavant i enrere amb un desig creixent;

I tot i que es van assegurar de replegar fort els llavis enrere mentre empassaven grans alenades de l'un i l'altra;

I tot i que només va ser l'estèrnum i de cap manera els pits que ella li havia permès i que ell havia intentat tocar...

...Aaquells pares alts amb unes ombres feixugues que els van esclafar quan estaven ajaguts damunt l'herba de la tarda, els va semblar alguna cosa molt més sinistra, molt més pecaminosa, molt més depravada.

Dret davant del tribunal eclesiàstic, amb tots aquells ulls cremosos i greus que sospiraven profundament cap a ell, aquelles fràgils

ulleres de muntura daurada que brandaven el cap d'un costat a l'altre i aquells cors plens de durícies espesses que li tocaven l'ase, va mirar un moment enlaire cap a Déu amb uns ulls que li coiïen per la ràbia i la traïció. Com podia haver sabut que els sentiments eren falsos i la intimitat dolenta, quan Déu mateix l'havia animat tant?

No hi podia fer res. Tenia l'equipatge a punt i es va posar en camí tot seguit, per anar ben ben lluny, on les línies eren rectes i els cercles rodons.

I un cop va ser a la carretera i lluny ben lluny on ningú el podia sentir, va deixar clar al tap espès de culpa amarga que se li feia al capdamunt de la gola que si tenia pensat quedar-se allà, no sabia què l'esperava. Tan aviat com va ser prou lluny perquè ningú el veiés va arrugar la cara, va nuar el coll i va escopir i escopir fins que va tenir la gola roent i només li quedaven les arcades. Entre totes les coses que estava disposat a sentir, la culpa no hi figurava. I deixaria allà el tap espès de culpa amarga, tirada a la carretera sense asfaltar perquè els neumàtics dels grans camions l'aixafessin, tal com havia de ser.

De fet, Déu no va tenir res a veure amb la seva desgràcia. Aquell dia, Déu es rebolcava damunt l'herba, reia amb el sol, sorprès per les cares sorrudes, però és trist que això no es descobrís fins molt més tard, quan ja s'havia perdut massa.

Després de tanta il·lusió, després de tanta alegria, després de les celebracions, després que haguessin acabat amb les rialles, les dolces llàgrimes de joia, després dels sanglots de satisfacció pura, després dels seus esgarips d'èxtasi, després que haguessin ploriquejat per la bellesa de tot plegat, després que haguessin encès espelmes amb reverència per l'època, després d'haver-se agenollat i fet un petó al terra, després que haguessin exclamat a tots i cadascun la victòria que havien guanyat, després que haguessin bramat pel domini del seu èxit, després que haguessin alçat els punys enlaire, després que haguessin vociferat triomfalment i xisclat a la supremacia, després que haguessin destrossat els vells rètols de places i carrers, després que haguessin desfilat pels carrers plens de gom a gom i cantat aquelles cançons que només podien cantar els que havien patit abans, després que s'haguessin quedat plantats davant del televisor canviant entre els dos canals esperant tornar-ho a veure, després que s'haguessin agafat de les mans i haver-les alçat enlaire, després que tots haguessin fet cues per recuperar aquells noms que sortien fàcilment vibrant del nas als que feien servir hàbilment la llengua, després que haguessin abraçat perfectes desconeguts.

Després de recollir-ho tot d'una habitació i traslladar-se a una casa de diverses habitacions, després d'adquirir cotxes alemanys, després d'omplir l'armari, després de canviar de barri i de veïns, després de comprar vestuari nou, després de llençar els fogons prima per fer servir microones, després d'omplir moneders de pell amb llampants targetes daurades o argentades, després dels BlackBerry,

MP3, tauletes electròniques i aparells mans lliures, després de les inauguracions i commemoracions, després de muntar noves estàtues allà on hi havia hagut les velles, després d'encaixar mans i intercanviar regals, després que s'haguessin assegut al voltant de taules per escriure nous projectes de llei, després d'haver esbossat nous dissenys per a emblemes, logos, insígnies, després que de no tenir cap llibre es passés a tenir llibre verd i després llibre blanc i això s'anunciés a les notícies del vespre, després que els equips de rugbi complissin quotes i les empreses tinguessin juntes directives multicolors; després d'haver-ho fet tot, va arribar ella.

Sortida d'enlloc. Ben bé d'enlloc. No pertanyia a ningú, en tot cas pel que se sabia. Cap lloc, cap amic, cap veí, cap mestra de parvulari no la podia identificar. I en una època en què en aquest país per arribar a alguna banda, a algun lloc, calia ser conegut, va ser una cosa força arriscada, la que va fer, venir d'enlloc, sense lluita, sense presó, sense partit, sense res. Però potser és per això que van alçar els ulls, perquè això no ho faria ningú que fos racional, i els irracionals sempre ens han fet gràcia.

Ella simplement s'havia despertat un matí i s'havia adonat que feia dècades que parlàvem. Que parlàvem i discutíem, que planificàvem i deliberàvem, que fèiem teories i hipòtesis, que ens queixàvem i gemegàvem, que cridàvem i xisclàvem, i ara ja n'hi havia prou. Ja no parlàriem, ni discutiríem, ni planificaríem ni deliberaríem, no faríem teories ni hipòtesis, no ens queixaríem ni gemegaríem, ni cridaríem ni xisclaríem, de paraules, ni una més, cap més. Ja havíem parlat prou. Havia arribat l'hora de treballar.

Va indicar que era un temps diferent, ara. Un temps que no era per a donetes i homenets rodanxons vestits amb roba llampant que tenien un discurs ràpid i trucs màgics, que deien això i deien allò, prometien això i prometien allò, compraven això i compraven allò, encarregats d'això i encarregats d'allò, acusats d'això i acusats d'allò, enganxats amb això i enganxats amb allò; dones i homes rodanxons

vestits amb roba llampant que no paraven de decebre'ns. Tot era tan avorrit, va dir ella, tan banal. I qui de nosaltres no se n'havia cansat, de defensar-los?

Ella va indicar que, després de tota l'eufòria, després de la histèria, després dels pastissos i el ginger ale i la crema i els préssecs en conserva, després del deliri i del drama, després de la calor i la intensitat, després de la carn i l'alcohol i les xips amb sal i vinagre, després que l'entusiasme penetrés l'aire i fes que les perspectives arribessin fins al cel, després de tot plegat, les coses s'havien desmuntat. S'havien desmuntat lentament, però s'havien desmuntat.

Es va veure decepció a les butxaques dels herois, putrefacció a les motxilles dels guerrers, traïció a les llibretes dels líders, perversió a les sabates dels campions, cobdícia als armaris dels comuns, rovell als clauers dels que manaven i la malaltia es va entaforar silenciosament dins els sostenidors de les nostres llegendes. I fins i tot la *gent pàl·lida* es va adonar que no li caldria mai fer servir les maletes fetes per si de cas que tenia sota l'escala, al maleter del cotxe, sota el llit; el cotxe amb gasolina de més, oli de més, neumàtics de més; el pis que conservava a Austràlia, a Londres, a Nova Zelanda. Perquè va resultar que la *gent fosca* s'oprimia a si mateixa.

—El perill de ser víctima —va dir— és que no t'obliguen mai a posar-te davant del mirall. Ningú no et demana que avaluïs *les teves* accions, *els teus* motius, *la teva* intenció, i per tant, vas fent sense revisar, sense que et facin preguntes.

I després de uTata, cal dir que ja no hi va haver cap gran nom, no en el sentit moral, de noblesa, no en quedava. De ben segur que hi havia diners i molta gent que en feia, però no hi havia samarretes, ni balls divertits, ni cap somriure que valgués milions, ni veu enrogallada.

I per això Mohumagadi, perquè aquesta era la manera d'adreçar-se a ella, va demanar que es fundés una escola. Sekolo sa Ditlhora.